Nr 28. Lwów, 23. lipca 1920.

„ROLNIK”

OKŁADKA INSERATOWA.

Biura Redakcyi i Administracyi: Lwów, ul. Kopernika l. 20.

CENA OGŁOSZEŃ STOSOWNIE DO UMOWY.

Czytelników naszych prosimy, aby zamawiając cokolwiek podług inseratu w naszem piśmie, powoływali się zawsze na „Rolnika”.

OKÓLNIK

dotyczący rozdziału ogierów państwowych na czas kopulacyjny 1921.

1. Podania hodowców i instytucyi o ogiery państwowe na rok 1921 winny być składane wprost do depots, a mianowicie: Zachodnia Małopolska do Sanu — do Krakowa, Wschodnia za Sanem — do Sądowej Wiszni i opatrzone stemplem za 4 marki.

Wszyscy bez wyjątku reflektanci na ogiery państwowe, nie bacząc też na to, że mieli ogiery w minionym okresie kopulacyjnym, winni składać podanie w terminie **do 1. września 1920 r.**

Wszystkie podania złożone po tym terminie będą uwzględnione tylko wyjątkowo, o ile depot będzie rozporządzać wolnymi ogierami.

2. Podania mają zawierać: Imię, nazwisko ubiegającego się o ogiery, miejscowość, pocztę i stacyę kolejową.

W podaniu winno być określone:

1) czy hodowca życzy sobie otrzymać stacyę czy dzierżawę;

2) ilość klaczy do pokrycia (swoich i okolicznych);

3) ogólna charakterystyka klaczy (pół krwi, uszlachetnione arabem, robocze, cięższe etc.);

4) jakiej rasy ogiera hodowca pragnie otrzymać (jeśli możliwe wymienić nazwę i numer ogiera);

5) czy hodowca życzy sobie zatrzymać nadal ogiera, jakiego posiadał w minionym okresie kopulacyjnym.

UWAGA! W dzierżawę poszczególnemu hodowcy dodanych dóbr lub instytucyom może być wydany **tylko jeden ogier.** Zarząd Stadnin Państwowych nie będzie czynił w tym względzie żadnych wyjątków. Jeżeli hodowca potrzebuje dwóch lub więcej ogierów — musi czynić podanie o stacyę nie zaś o dzierżawę.

3. Po ostatecznem ustaleniu listy stacyi i dzierżaw i zatwierdzeniu jej przez Min. roln., Z. St. P. w Warszawie, powiadomię interesowanych hodowców, poczem najpóźniej **do dnia 15. grudnia 1920 r.** muszą hodowcy zawiadomić tutejszy Zarząd, że ogiery przyjmują.

Hodowcy, którzy do dnia 15. grudnia nie zawiadomią depots, że przyznane im ogiery przyjmują — temsamem zrzekają się ich i nie mogą rościć sobie pretensyi, jeżeli Zarząd Stadnin Państwowych rozdzieli te ogiery między innych hodowców.

A. Drwota, rotm. W. P.
kierownik depot ogierów państwowych
w Sądowej Wiszni.

Chwila obecna —
a Pożyczka Odrodzenia Polski!

Zapisy na Pożyczkę Odrodzenia Polski przedłużyło Ministerstwo skarbu do dnia 1/IX 1920 r.

Polska w niebezpieczeństwie!

Pożyczka Odrodzenia Polski zmieniła się w Pożyczkę Obrony Polski — obrony w tytanicznym boju na śmierć i życie z odwiecznym wrogiem naszym ze Wschodu.

I trzeba prędko — jasno prawdzie zajrzeć w oczy i zdać sobie sprawę ze zmiany sytuacyi i ze spowodowanej nią zmiany naszych wobec cudem z niewoli zmartwychpowstałej Ojczyzny obowiązków.

To co kilka dni temu można było nazwać opieszałością — to dzisiaj nazwać się musi po imieniu — zbrodnią i zdradą.

I jeśli ktoś rości sobie prawa do miana Polaka i chce utrzymać Polskę Wolną musi **zaraz i wszystko co może oddać Ojczyźnie — bo jej tej ofiary dziś nieodzownie i nieodwłocznie do utrzymania bytu państwowego potrzeba, a kto tego nie uczyni chce niewoli Polski** — i jest zdrajcą — który obudzonej zaledwie z letargu Matce Ojczyźnie poduszkę z pod głowy wyszarpuje, by prędko na nowo skonała.

I każdy bez wyjątku polski obywatel musi bez osłonek tę alternatywę natychmiast rozważyć na co się decyduje — i uświadomić to sobie, że ta druga straszliwa konsekwencya to nie pusta groźba nie żart, nie postrach na niegrzeczne dzieci, ale nieuchronna i szybkim krokiem zbliżająca się konieczność, taka prawdziwa i rzeczywista — jak prawdziwym i rzeczywistym był knut rosyjski — jak rzeczywistą szubienica Traugutta i pręgi krwawe na plecach dzieci polskich katowanych we Wrześni.

I ten knut rosyjski już gwiżdże piekielnie na Polski rubieżach — już skrzypią drewna szubienic, płoną miasta i sioła i idzie pożoga krwawa i rozpasana — by Polskę zalać potopem barbarzyństwa i zetrzeć jej imię z karty świata na wieki.

Państwo polskie — armia polska polski żołnierz potrzebuje pieniędzy i te pieniądze muszą dać swoi i dać zaraz.

Każda marka wolna nie pożyczona na czas państwu — to zmarnowana kropla krwi wylewanej szczodrze przez polskiego żołnierza.

Naród musi stanąć z żołnierzem ramię w ramię i razem zwyciężyć.

I musi wszystko co może dla zapewnienia tego zwycięstwa natychmiast oddać.

Więc do zapisów **Dziś** — a nie **jutro**!!!

Nr 28. Lwów, dnia 23 lipca 1920. Rok LII.

ROLNIK

PRENUMERATA wraz z przesyłką pocztową wynosi:
rocznie Mk 100·—
półrocznie „ 50·—.
Cena numeru pojedyńczego Mk 4 —.

ORGAN TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO
WYCHODZI CO DRUGI PIĄTEK
pod redakcyą
KOMITETU REDAKCYJNEGO.
ADRES REDAKCYI I ADMINISTRACYI:
LWÓW, UL. KOPERNIKA 20,

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje
Administracya „Rolnika" tudzież Rady Oddziałów T. G.
Rękopisów Redakcya nie zwraca.
Reklamacye uwzględnia się tylko do wyjścia numeru następnego.
Przedruk artykułów bez podania źródła niedozwolony.

TREŚĆ:

M. GÓRSKI (przy współudziale St Bartosiewicza).

Badania nad azotem i kwasem fosforowym w ziarnie owsa.

Wstęp.

W literaturze naukowej mamy dość wiele badań nad pobieraniem poszczególnych składników pokarmowych. Również i literatura polska może się poszczycić w tym kierunku wyczerpującemi badaniami.

A. Karpiński[1]) studyował przebieg pobierania pokarmów przez owies na poletkach i w wazonach napełnionych ziemią z tych poletek. Próbki pobrane w czterech terminach zbadano na zawartość azotu ogólnego i kwasu fosforowego.

Dalej idą badania wykonane pod kierunkiem E. Godlewskiego. W tych badaniach, zapoczątkowanych przez G. Balicką-Iwanowską[2]), odróżniano różne formy kwasu fosforowego: kwas fosforowy nukleo-proteidów, fityny, lecytyny i wreszcie kwas fosforowy mineralny. W dalszym ciągu badania tego rodzaju podjęte zostały przez W. Staniszkisa[3]). Dotyczą one pobierania i przerabiania kwasu fosforowego i azotu przez proso, wysiane na t. zw. „murowanych" parcelach pola doświadczalnego przy Studyum rolniczem w Krakowie. W tej pracy znajduje się ciekawe spostrzeżenie dotyczące zawartości kwasu fosforowego fitynowego z ziarnie wysianem i sprzątniętem. Ziarno wysiane zawierało P_2O_5 fitynowego 0·126%, gdy tymczasem ziarno sprzątnięte aż 0·380%. Na zasadzie tego spostrzeżenia W. Staniszkis wypowiada przypuszczenie, że znaczne różnice w zawartości kwasu fosforowego w ziarnach pochodzących z rozmaitych gleb polegają nie tyle na różnicy w ilościach P_2O_5 białkowego, które może niewiele między sobą się różnią, ile na tem, że nadmiar P_2O_5, jaki roślina ma ponad swoją potrzebę do dyspozycyi, zostaje nagromadzony w ziarnach w formie fityny, względnie częściowo P_2O_5 mineralnego.

To spostrzeżenie Staniszkisa posłużyło S. Lewoniewskiej[4]) za punkt wyjścia do bardziej wyczerpujących badań nad zawartością poszczególnych form kwasu fosforowego i azotu w ziarnie owsa pochodzącego z różnych miejscowości. Z pracy tej okazało się, że w badanych ziarnach owsa największym wahaniom ulega kwas fosforowy w formie nieorganicznej i w formie fityny, gdy zawartość kwasu fosforowego w formie białkowej i lecytynowej ulega tylko nieznacznym wahaniom. Inaczej rzecz się przedstawia z azotem. Tu, według Lewoniewskiej, wahaniom ulega przedewszystkiem azot w formie białkowej, gdy zawartość azotu w formie niebiałkowej jest mniej więcej stałą. Do podobnych wniosków dochodzi również Stanisław Jentys[5]), badając zależność zawartości kwasu fosforowego i różnych jego połączeń w ziarnie i słomie owsa od chemicznych własności i wilgotności gleby.

Te interesujące wyniki W. Staniszkisa, S. Lewoniewskiej i Stanisława Jentysa, zarówno jak i moje przygodne spostrzeżenia nad zawartością azotu w ziarnie owsa[6]), pobudziły mię do rozstrzygnięcia pytania: jakiem wahaniom ulegać będą poszczególne formy azotu i kwasu fosforowego w roślinach, nawiezionych wzrastającemi dawkami azotu.

Badania własne.

Ażeby otrzymać odpowiedni materyał analityczny, założyłem jeszcze w r. 1914 doświadczenia wazonowe, w których azot był dawany we wzrastających dawkach. Niestety, wskutek wypadków związanych z wybuchem wojny światowej materyały te zaginęły. W r. 1917 założyłem te doświadczenia ponownie.

Doświadczenia moje zostały wykonane w wazonach z blachy cynkowej. Średnica tych wazonów wynosiła 20 cm, a wysokość 21 cm. Wazony zostały wypełnione czystym, przesianym piaskiem, pochodzącym

z Łyczakowa (koło Lwowa). Ten piasek posiada według Drogosia[7]), następujący skład mechaniczny i chemiczny:

Cząstek o średnicy	> 0·1 mm	97·6 %
„	od 0·1—0·05 mm	2·0 „
„	< 0·05 „	0·4 „
Węglanów		0·09 „
N ogółem		0·025 „

W 25%-owym kwasie solnym rozpuszcza się na zimno

P_2O_5	0·025%	F_2O_3	0·048%
K_2O	0·010 „	Al_2O_3	0·004 „
CaO	0·082 „	MgO	ślady
MnO	0·016 „		

Wazony były codziennie podlewane zwyczajną wodą wodociągową, a wilgotność utrzymywana stale na wysokości 60% całkowitej pojemności dla wody przez ważenie wazonów co drugi dzień.

Doświadczenia zostały wykonane w 2 seryach, różniących się tylko co do ilości potasu. Nawożenie podstawowe w tych dwóch seryach było następujące:

I. serya.	II. serya.
K_2O 0·5 gr w postaci KCl	K_2O 1 gr w postaci KCl
P_2O_5 10 „ tomasyny	P_2O_5 10 „ tomasyny

Wszystkie składniki pokarmowe, za wyjątkiem oczywista tomasyny, były dane w postaci roztworu, przez dokładne wymierzenie pipetami.

Owies „Rychlik mikulicki“ zasiano 28. kwietnia w ilości 15 ziaren na wazon. Owies powschodził dość równo 7. maja, a zbiór nastąpił 8. sierpnia 1917 roku.

Uzyskane plony ziarna umieściłem w tablicy I. Poszczególne kombinacye nawozowe były powtórzone po 4 razy. W tablicach nie umieszczam jednak plonów z równoległych wazonów, a ograniczam się jedynie do podania wartości średnich wraz z błędem prawdopodobnym, obliczonym według wzoru:

$$R = \pm 0{\cdot}647 \sqrt{\frac{\Sigma v^2}{n(n-1)}}$$

Te obliczone błędy prawdopodobne są miarą dokładności uzyskanych rezultatów.

Jako ilustracya otrzymanych wyników posłużyć może również zdjęcie, które tu zamieszczam.

K_2O .... 0·5 gr.
Dawka azotu:
0 01 02 03 06 1 gr

K_2O .... 1 gr.
Dawka azotu:
0 0·1 02 03 06 1 gr.

TABLICA I.

Dawka N w gr.	Plon suchej substancyi ziarna	
	Dawka K_2O = 0·5 gr.	Dawka K_2O = 1·0 gr.
0	1·09 ± 0·07	1·11 ± 0·07
0.1	5·01 ± 0·20	4·87 ± 0·17
0·2	7·95 ± 0·30	7·98 ± 0·28
0·3	9·86 ± 0·35	9·78 ± 0·38
0·4	11·05 ± 0·87	10·82 ± 0·50
0·5	10·57 ± 0·44	10·36 ± 0·40
0·6	10·51 ± 0·82	10·31 ± 0·73
0·8	11·90 ± 0·56	11·95 ± 0.70
1·0	10·93 ± 0·27	10·91 ± 0·25

W ten sposób uzyskany materyał miał być analizowany na azot ogólny, białkowy i azot innych związków organicznych, który tu w krótkości nazywać będę azotem niebiałkowym.

Ta część pracy została też całkowicie wykonana. Natomiast zamierzone przezemnie szczegółowe zbadanie zawartości poszczególnych form kwasu fosforowego tylko częściowo doszło do skutku. Nie mając możności wykończenia tej pracy, uważam jednak za wskazane ogłoszenie otrzymanych wyników — tem bardziej, że nie mam nadziei powrócić kiedyś do tego tematu.

Metody analityczne.

1. Azot ogólny oznaczono metodą Kjeldahl'a. Mniej więcej 2·5 gr drobno zmielonej substancyi ziarna spalano w stężonym kwasie siarkowym, dodając siarczanu potasowego i rtęci metalicznej. Po ostygnięciu rozcieńczano wodą, dodawano ługu sodowego i siarczku potasowego, a następnie destylowano do zmianowanego kwasu siarkowego. Nadmiar kwasu siarkowego mianowano amoniakiem przy użyciu jako wskaźnika czerwieni kongowej.

2. Azot białkowy oznaczono zapomocą zmodyfikowanej przez Barnsteina[8]) metody Stutzer'a[9]). Metoda Barnsteina jest o tyle prostsza od metody Stutzera, że nie wymaga ona osobnego przygotowania tlenku miedzi. Polega ona na tem, że do 1—2 gr drobno zmielonego materyału dodaje się 50 cm³ wody destylowanej. Po zagotowaniu dolewamy 25 cm³ siarczanu miedziowego (60 gr krystalicznego siarczanu miedziowego na 1 litr), a następnie, przy nieustannem poruszaniu bagietką, 25 cm³ ługu sodowego (12·5 gr Na OH na 1 litr). Po osiądnięciu sączy się, przemywa gorącą wodą aż do tej pory, dopóki przesącz nie przestanie dawać reakcyi na kwas siarkowy (próba z Ba Cl_2). Sączek wraz z osadem spala się jak przy azocie ogólnym.

3. Azot niebiałkowy można otrzymać z różnicy między azotem ogólnym a azotem białkowym. Zważywszy jednak tę okoliczność, że każde oznaczenie

jest bądź co bądź obarczone błędem analitycznym, który jest stosunkowo dość znaczny w porównaniu do tych nieznacznych ilości azotu znajdującego się w formie niebiałkowej, przeto oznaczaliśmy azot niebiałkowy również na drodze bezpośredniej, by tym sposobem otrzymać pewniejsze liczby. W tym celu odparowywaliśmy przesącz od białka czystego i w tym odparowanym przesączu po spaleniu oznaczaliśmy przez destylacyę ilość azotu.

4. Azotanów dwufenylaminą nie stwierdzono.

5. Kwas fosforowy ogólny oznaczano w ten sposób, że około 2 gr substancyi spalano na mokro metodą Neumanna[1]) przez ogrzewanie z kwasem siarkowym i azotowym Kwas fosforowy oznaczano metodą Hanamanna.[11]) W zakwaszonym kwasem azotowym płynie strąca się kwas fosforowy molibdenianem amonowym. Po upływie kilku godzin przesącza się, przemywa starannie 1% kwasem azotowym, poczem podstawia się pod sączek miseczkę platynową i rozpuszcza się zebrany na sączku osad 2%-owym amoniakiem. Roztwór odparowuje się na łaźni wodnej do suchości. Suchą, białą pozostałość żarzy się ostrożnie nad płomieniem, wskutek czego amoniak się ulatnia, a pozostałość przybiera najwpierw barwę żółtą, a później ciemno-niebieską Osad ciemno niebieski po ostygnięciu waży się. Ilość kwasu fosforowego otrzymujemy przez mnożenie ciężaru osadu przez współczynnik 0·04018. Metoda ta, stosowana przez długie lata na Stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach, gdzie ją też poznałem, daje nadzwyczaj zgodne rezultaty. Wskutek wysokiego ciężaru drobinowego ważonego osadu nadaje się ta metoda wyśmienicie do oznaczenia drobnych ilości kwasu fosforowego. W niniejszych badaniach zacząłem ją stosować dopiero wtedy, kiedy przekonałem się, że metoda Rieglera[13]) nie zawsze daje zadawalniające wyniki. Zresztą stosując metodę Rieglera nigdy się nie jest całkiem pewnym swego, a to ze względu na często występujące zmętnienie przesączu wskutek wydzielania się węglanu barowego.

6. Oddzielenie poszczególnych form kwasu fosforowego odbywało się według metod podanych przez Vorbrodta i Staniszkisa. Około 8 gr drobno zmielonego owsa zalewano 200 cm³ jednoprocentowego kwasu octowego i trzymano przez 3 godziny w temperaturze pokojowej, często kłócąc, poczem odsączano 100 cm³ i po spaleniu (metodą Neumanna) oznaczano kwas fosforowy opisaną przez nas metodą Hanamanna. Otrzymywano takim sposobem ilość kwasu fosforowego w postaci mineralnej i fitynowej razem. Oznaczenie kwasu fosforowego w formie białkowej i lecytynowej odbywało się w taki sam sposób.

(Ciąg dalszy nastąpi).

M. T. Z.

Za inicyatywą powziętą jeszcze w jesieni 1919 r., którą swymi podpisami poparli hr. Alfred Potocki i ks. Leon Sapieha, powstało u nas oddawna oczekiwane Małopolskie Towarzystwo zachęty i pomocy w chowie koni.

Pierwsze Walne Zgromadzenie czyli Rada Ogólna, która odbyła się dnia 26. czerwca b. r. w sali posiedzeń Towarzystwa Gospodarskiego we Lwowie, po przerobieniu niektórych zasadniczych punktów projektowanego statutu uchwaliła na wniosek pana Romana Kruszewskiego ukonstytuowanie się Towarzystwa w ramach najważniejszych paragrafów z tego statutu odczytanych.

By dać obraz zakresu działania M. T. Z., przytoczymy tu kilka paragrafów, między którymi paragraf omawiający Ogólną Radę wprowadza całkiem nową formę -- niewątpliwie na czasie — usuwającą fizyczne przyczyny, już to terroryzacyi większości przez mniejszość, już to stagnacyi, na którą najenergiczniejsze nawet kierownictwo lekarstwa nie znajdowało. Dochodziło do tego, że walne zgromadzenia przestawały być wyrazem opinii ogółu członków. Ster rządów nie rzadko dostawał się w ręce najmniej odpowiednie, które działały przeciw woli ogromnej większości, wyzyskiwały nietylko niefachowe kierownictwo, lecz te, tak szkodliwe a typowe u nas *desinteressement* ogółu członków. Statut M. T. Z. tym mankamentom radykalnie zapobiega.

Oto najgłówniejsze w swym szkielecie podstawowe paragrafy statutu, których uzupełnienie przedłoży Rada nadzorcza Ogólnej Radzie do zatwierdzenia:

* * *

§ 1. Towarzystwo nazywa się: „Małopolskie Towarzystwo zachęty i pomocy w chowie koni".

Terenem działalności Towarzystwa jest Małopolska. Kierownictwo Towarzystwa ma swą siedzibę we Lwowie, ewentualnie w Krakowie.

§ 2. Celem Towarzystwa jest wpływanie na rozwój jakościowy hodowli koni w Małopolsce.

By intenzywną hodowlę uczynić opłacalną, by ułatwiać selekcyę jakościową, przysparzać swym członkom funduszów na zakupno i intenzywny wychów materyału reprodukcyjnego, tak męskiego jak i żeńskiego, Towarzystwo ma w swym programie następującą działalność:

1) Urządzanie publicznych prób wartości koni w galopie:

a) biegi płaskie, przez płoty, przez stałe przeszkody;

b) popisy koni w skakaniu -- o ile inne Towarzystwa ich nie urządzają;

c) wszelkie inne popisy i sporty konne.

2) Urządzanie publicznych prób wartości koni w kłusie: a) pod jeźdźcem, b) w zaprzęgu.

3) Urządzanie wystaw koni w połączeniu z ułatwianiem transakcyi.

4) Pomoc i współudział w założeniu związkowego zakładu hodowlano-sportowego, t. j. związkowego stada i zakładu trainingowego koni mających być poddawanemi publicznym próbom galopowym w popisach przez przeszkody, próbom kłusowym lub wszelakiego innego rodzaju próbom.

5) Staranie się i dawanie pomocy hodowcom w staraniu się o materyał hodowlany koni, w pierwszym rzędzie z pomiędzy osobników publicznie selekcyonowanych na jakość i pochodzących z ras publicznie na jakość selekcyonowanych.

6) Inicyatywa i pomoc w zakładaniu kooperatyw hodowlanych.

7) Ułatwianie i pomoc w zakupnie materyału hodowlanego w kraju i za granicą.

8) Wszechstronne zastępowanie hodowców koni będących członkami Towarzystwa wobec władz, zarządów kolejowych i instytucyi prywatnych w kierunku administracyjnym, prawnym, ekonomicznym i finansowym.

9) Udzielanie rad i wyjaśnień członkom Towarzystwa we wszystkich sprawach dotyczących hodowli koni.

10) Opiekowanie się hodowlą koni w publicystyce i dziennikarstwie.

11) Rozpisywanie konkursów na prace z dziedziny hodowli koni, ich używalności, jako też organizacyi zbiorowej pomocy.

12) Zbieranie dat statystycznych, dotyczących hodowli koni w Małopolsce.

13) Urządzanie zbiorów i bibliotek z dzieł fachowych i naukowych, tyczących się hodowli koni i sportu konnego.

14) Ułatwianie członkom Towarzystwa w kształceniu się tak teoretycznem jak i praktycznem w dziale hodowli koni, ich znawstwa, jarowania (*trainingu*) i racyonalnego używania.

15) Ułatwianie transakcyi przez prowadzenie ewidencyi popytu i podaży.

§ 3. Towarzystwo ogranicza działalność swoją wyłącznie do członków.

§ 4. Małopolskie Towarzystwo zachęty i pomocy w chowie koni składa się z nieograniczonej liczby członków:

1) honorowych;
2) założycieli;
3) dożywotnich;
4) zwyczajnych (stałych i rocznych).

Członkami honorowymi są osoby, które zamianowała Rada Ogólna z pośród osób zasłużonych i mogących się przyczynić do rozwoju M. T. Z.

Towarzystwo nadto mianuje protektorami te osoby, od których przyjęto nagrody pieniężne, zaś popierającemi te osoby, które ofiarowały nagrody honorowe lub przyczyniły się do nagród zbiorowych.

Członkami założycielami są te osoby lub instytucye, które podpisały notaryalną deklaracyę płacenia przez 25 lat wkładki rocznej we wysokości najmniej 1000 marek rocznie.

Członkami dożywotnimi są te osoby, które złożyły deklaracyę dożywotniego należenia do Towarzystwa.

Członkiem zwyczajnym (stałym t. j. na lat pięć, lub rocznym) może zostać każda osoba własnowolna, polecona przez jednego z założycieli, jak nie mniej wszelkie spółki, stowarzyszenia i korporacye zajmujące się hodowlą koni lub sprawami hodowli koni i sportem konnym.

Wkładka członka dożywotniego, zwyczajnego (stałego lub rocznego) wynosi 1000 marek rocznie, płatnych przy przystąpieniu do Towarzystwa. Kierownictwu jednak przysługuje prawo wyjątkowo przyjmować na członków stałych lub rocznych osoby lub instytucye z niższą wkładką, lub ją obniżyć do minimalnej wysokości 200 marek rocznie.

Kierownictwo.

§ 6. Kierownictwo w M. T. Z. obejmuje na pierwsze 3 lata stale urzędujący prezes, którego na pierwszej Radzie Ogólnej mianuje Rada Ogólna członków założycieli Małopolskiego Towarzystwa zachęty i pomocy w chowie koni z pośrod członków założycieli Towarzystwa absolutną większością głosów obecnych na tej Radzie członków założycieli.

Zakres działania kierownictwa.

Stale urzędujący prezes zastępuje Towarzystwo sądownie i pozasądownie, zarządza sprawami Towarzystwa samoistnie w granicach niniejszym statutem lub uchwałami Rady Ogólnej zakreślonych. W szczególności zarządza funduszami Towarzystwa, załatwia wszelkie sprawy bieżące, opracowuje wnioski do Rady nadzorczej i Rady Ogólnej, stara się o korzystne umieszczenie gotówki, o bezpieczeństwo kasy, dokumentów inwentarza, o dokładność i jasność książkowania, sporządza budżeta i bilanse.

Rada nadzorcza.

a) Wybór Rady nadzorczej.

Rada Ogólna (Walne Zgromadzenie) wybiera Radę nadzorczą złożoną conajmniej z 12 członków.

b) Sposób załatwiania spraw Rady nadzorczej.

Zakres działania Rady nadzorczej.

(Vide: Statut Towarzystwa dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie).

Rada Ogólna (Walne Zgromadzenie).

Członkowie wykonują prawa swe przysługujące im w sprawach Towarzystwa ne Radach Ogólnych.

Każdemuj członkowi założycielowi, jeżeli nie chce lub nie może przybyć na Radę Ogólną, wolno pisemnie głosować za lub przeciw wysłanym mu, dwadzieścia dni naprzód poleconym listem, umotywowanym wnioskom obowiązkowo umieszczonym na porządku dziennym Ogólnej Rady. Nie odpowiadający na wezwanie przybycia lub pisemnego głosowania w terminie powyżej oznaczonym uważani będą przy umotywowanych wnioskach Rady nadzorczej i prezesa technicznego za świadomie głosujących za tymi wnioskami, zaś przy wnioskach pochodzących od członków za świadomie wstrzymujących się od głosowania.

Na każdej Ogólnej Radzie na porządek dzienny wchodzą: 1) Wnioski Rady nadzorczej, 2) wnioski prezesa urzędującego, 3) wnioski wniesione na piśmie przez 1/5 część wszystkich członków założycieli, jako też każdy wniosek postawiony przez kogokolwiek, a przedstawiony na piśmie, poparty przez 2/3 obecnych na poprzedniej Radzie Ogólnej wszystkich członkow M. T. Z.

Żaden samodzielny wniosek, nie zamieszczony na porządku dziennym Rady Ogólnej, nie może być na tej samej Radzie Ogólnej uchwalony. Wnioski uznane jako nagłe przez 3/4 obecnych na Radzie Ogólnej członków założycieli rozesłane będą wszystkim członkom założycielom listami poleconymi, najdalej w 20 dni po odbyciu Rady Ogólnej, celem poddania ich pod pisemne głosowanie. Absolutna większość nadesłanych do 20 dni głosów, rozstrzyga.

Prawa i obowiązki członków.

Obowiązki członków M. T. Z.:

a) płacić corocznie wkładkę w dniu 1. stycznia każdego roku;

b) popierać cele Towarzystwa, brać udział w Radach Ogólnych osobiście, przez pełnomocników lub pisemnie, na wezwanie prezesa urzędującego lub Wydziału Rady nadzorczej udzielać fachowej opinii i brać udział w wyznaczonych im komisyach.

Prawa członków M. T. Z.

1) Wirylne prawo głosowania mają: a) członkowie założyciele, to jest ci, którzy notaryalnie zdeklarowawszy przystąpienie do Towarzystwa na lat 25, każdorocznie wpłacili do kasy Towarzystwa przynajmniej 1.000 marek rocznie. b) członkowie dożywotni.

Każda zdeklarowana i wpłacona wkładka do wysokości pełnej kwoty 5.000 marek uprawnia do dwóch głosów, każda zdeklarowana i wpłacona wkładka do wysokości pełnej kwoty 10.000 marek do trzech głosów itd., jednakowoż nikt nie może mieć więcej niż pięć głosów.

Tylko członkowie, którzy wobec Towarzystwa uczynili zadość swym pieniężnym zobowiązaniom mają prawo głosowania i wstęp na Radą Ogólną: członkowie założyciele i dożywotni z głosem stanowczym, członkowie zwyczajni z głosem doradczym.

Dalsze prawa członków założycieli są:

a) prawo wyboru i wybieralności kierownictwa technicznego, Rady nadzorczej i komisyi;

b) prawo korzystania ze wszystkich przedsiębiorstw M. T. Z.;

c) prawo w razie rozwiązania Towarzystwa do udziału w rozdziale majątku tegoż.

Fundusze Towarzystwa.

Fundusze Towarzystwa powstają:

1) z wkładek wpłacanych przez członków;

2) z ewentualnych subwencyi od rządu, Towarzystw i prywatnych osób;

3) z wstępów na wyścigi, popisy, wystawy itp.;

4) z ewentualnych zapisów koni na wystawy, popisy:

5) z ewent. dochodu z obrotu totalizatora, biegów, losowań, procentów od sprzedanych koni itp.;

6) z wszelkich innych opłat, jak np. stajnie, wynajem trybun lub toru, wogóle z opłat od wszelkiego dobra będącego własnością lub w posiadaniu Towarzystwa.

Fundusze Towarzystwa dzielą się na:

1) fundusz rezerwowy, mogący być inwestowany, a powstały ze zrealizowanych wkładek członków założycieli;

2) fundusz składkowy na urządzenie torów wyścigowych we Lwowie i Krakowie;

3) wkładki członków zwyczajnych i wszystkie inne dochody mogące być użyte na bieżące wydatki.

Towarzystwo M. T. Z. stanowi osobę prawną, może posiadać majątki ruchome i nieruchome, a temsamem nabywać je i sprzedawać.

Poniżej podajemy dotychczasową listę członków, którzy zapisali się na listę członków założycieli Małopolskiego Towarzystwa zachęty i pomocy w chowie koni, w porządku zapisywania się do tegoż:

Rok 1919: 1.* Ostoia Ostaszewski, 2.* Potocki Alfred, 3.** Sapieha Leon, 4. Załuski Michał, 5. Tarnowski Juliusz, 6. Mycielska Cecylia, 7. Jędrzejowicz Jan, 8.** Russanowski Kazimierz, 9.* Przewłocki Józef, 10. Szaszkiewicz Gustaw, 11. Russocki Henryk, 12.** Jarzymowski Wojciech, 13.** Potocki Stanisław, 14. Tyszkiewicz Jerzy, 15. Czecz Karol, 16.** Tyszkiewicz Stanisław, 17.* Kruszewski Roman, 18.* Czartoryski Kazimierz, 19** Rostworowski Kazimierz, 20. Kobylański Aleksander, 21. Ostaszewska Aniela, 22.* Kozłowski-Zaremba Aleksander, 23.* Kozłowski-Zaremba Floryan, 24. Goetz-Okocimski Jan, 25. Goetz Okocimski Antoni.

Rok 1920: 26. Bartmański Józef, 27. Łada Bieńkowski Adam, 28.* Younga Adam, 29.* Scazighino Feliks, 30. Stanecki Adam, 31.* Dachowski Zbigniew, 32.* Horodyński Zbigniew, 33.** Oborski Andrzej, 34.* Zaremba Cielecki Artur, 35.* Czaykowski Roman, 36.* Siemieński-Lewicki Stanisław, 37.** Czartoryski Witołd, 38.* Morawski Kazimierz, 39.* Rostworowski Jan, 40.* Jędrzejowicz Maryan, 41. Eminowicz Mieczysław, 42.* Russocki Zygmunt, 43.* Kruszewski Mieczysław, 44.*** Tarnowski Zdzisław, 45.*** Grocholski Jerzy, 46.*** Lisowiecki Maryan, 47.*** Zagórski Stanisław. 48.*** Zientarski Bogdan

Wynik wyborów Rady Ogólnej w dniu 26. czerwca 1920.:

Czartoryski Witołd prezes Rady nadzorczej, Potocki Alfred wiceprezes Rady nadzorczej.

Członkowie Rady nadzorczej: Dachowski Tadeusz, Horodyński Zbigniew, Jarzymowski Wojciech, Jędrzejowicz Maryan, Kruszewski Roman, Scazighino Feliks, Siemieński Stanisław, Szaszkiewicz Gustaw, Tarnowski Zdzisław, Rostworowski Kazimierz.

Członkami honorowymi zamianowani zostali: Bielski Juliusz, Gołuchowski Agenor, Juryewicz Fryderyk, naczelnik stadnin państwowych w Polsce, Tarnowski Zdzisław.

Wybrany jednogłośnie stale urzędującym prezesem M. T. Z. Ostoia-Ostaszewski Kazimierz.

Biuro M. T. Z. znajduje się w Inspektoracie hodowli koni Tow. Gosp. we Lwowie, Kopernika 20. II. piętro.

---

* Byli na Radzie Ogólnej. ** Usprawiedliwili swą nieobecność. *** Przystąpili do M. T. Z. po Radzie Ogólnej.

Materyały do budowy nowych osad gospodarskich.

Wydane przez władze centralne instrukcye normujące zakres działania „Sekcyi Namiestnictwa dla odbudowy osiedli w Małopolsce“ dawnej Sekcyi technicznej Krajowego Urzędu odbudowy, normowały zakres działania tejże Sekcyi w ten sposób, iż wydawać się mogło, że akcya Sekcyi tej nie może wychodzić po za odbudowę tych tylko budynków, które uległy zniszczeniu wskutek wypadków wojennych.

Pojmując w ten sposób wspomniane instrukcye, odmawiały ekspozytury budowlane powyżej wspomnianej Sekcyi wszelkiej pomocy tam, gdzie rozchodziło się o budowę nieistniejących przed wojną budynków gospodarczych czy mieszkalnych, i to tak dalece, że odmawiano interesowanym prawa zakupna materyałów budowlanych ze składów tych ekspozytur jeżeli sprawdzono, że materyały te nie mają służyć do odbudowy zniszczonych wojną budynków.

Wypadki wojenne zmieniły jednak tak bardzo stosunki, że okazało się niemożliwem przeprowadzenie odbudowy dawniej istniejących przedsiębiorstw, tak, że na gruzach dawnych gospodarstw rolnych czy przemysłowych musiały powstawać inne, dostosowane do nowych warunków. Tej przemianie uledz musiała część większych gospodarstw rolnych, które nie mając środków i możności do odbudowania się w dawniejszych rozmiarach, rozpaść się musiały na szereg drobnych jednostek gospodarczych.

W następstwie tego przeobrażenia przyjść musiało zaniechanie istniejących dawniej a dla zagospodarowania danych obszarów koniecznych budynków folwarcznych, a powstanie na tych obszarach całego szeregu nowych osad rolniczych, z których każda dla istnienia swego potrzebowała odpowiednich zabudowań. Wzniesienie tych zabudowań natrafiło jednak na nieprzezwyciężone trudności nie dla braku środków finansowych, bo nowi osadnicy posiadali je zazwyczaj w dostatecznej ilości, ale głównie dlatego, że jedyne większe, a nie obliczone na wyzysk składy materyałów budowlanych prowadzone przez ekspozytury budowlane, odmawiały, osadnikom prawa zakupna tych materyałów, powołując się na wspomniane powyzej instrukcye. Prezydyum Sekcyi odbudowy osiedli zrozumiało, jak wielkie szkody dla sprawy zagospodarowania gruntów a tem samem i dla państwa wyniknąć by mogły z tego stanu rzeczy, nie chcąc jednak samowolnie a zbyt swobodnie interpretować obowiązujących instrukcyi, odniosło się pismem z dnia 17. maja 1920 L. 8442 do Ministerstwa robót publicznych prosząc o upoważnienie do ułatwienia powstawania nowych gospodarstw przez ułatwienie nabycia potrzebnych materyałów budowlanych ze składów ekspozytur budowlanych.

Niezależnie odniosły się zrzeszenia rolnicze Małopolski, jak Zarząd Główny Towarzystwa Kółek rolniczych, oraz Towarzystwo Gospodarskie we Lwowie do władz odnośnych prosząc o zmianę odnośnych instrukcyi względnie o autorytatywną taką ich interpretacye, aby nowi osadnicy, którzy rekrutują się przeważnie z zachodnich powiatów Małopolski, nie byli pozbawieni pomocy państwa przy wznoszeniu nowych osad przynajmniej o tyle, o ile da się to przeprowadzić bez obciążenia skarbu państwa.

Powyżej wspomniane przedstawienia spotkały się z przychylnem przyjęciem Ministerstwa robót publicznych, które reskryptem z dnia 28. czerwca r. 1920 Nr $\frac{20359}{1963}$ VI./1. dopuściło nowopowstające osady gospodarcze do korzystania w całej pełni z materyałów budowlanych znajdujących się na składach ekspozytur Sekcyi odbudowy osiedli za zwrotem własnych kosztów.

Wiadomości bieżące.

Kwalifikacya nasion zbóż. Ponieważ okazało się, że interesowani nie rozumieją dokładnie regulaminu Sekcyi nasiennej Tow. Gosp. we Lwowie, zamieszczonego w N 24-tym *Rolnika* br., przeto tą drogą podaje się następujące wyjaśnienie. Zwykłe zboże do siewu ocenia Stacya bot.-roln. we Lwowie, ul. Zyblikiewicza 40, na podstawie nadesłanej 2 kg próbki, zapieczętowanej i pobranej przy świadkach, dołączając 50 Mk od każdej próbki na koszta analizy itd. Oryginalne zboża i ich odsiewy (dla skrytopylnych 3. dla wiatropylnych 2) bada lwowska Sekcya nasienna na terenie działalności Tow. Gosp. przez swoich delegatów na miejscu. Dla tych zbóż składa się opłaty wymienione we wspomnianym na wstępie regulaminie.

Sprzedaż nawozu. Ministerstwo spraw wojskowych, wskutek starań Ministerstwa rolnictwa i dóbr państwowych, rozporządzeniem departamentu gospodarczego za L. 36123/Żywn. poleciło wszystkim intendanturom w kraju aby nawóz ze stajni wojskowych sprzedawany był bezpośrednio rolnikom i ogrodnikom posiadającym lub dzierżawiącym grunta. Nabywcy winni posiadać zaświadczenie organizacyi rolniczych lub ogrodniczych stwierdzające, że są posiadaczami roli. Pośrednictwo jest wykluczone.

Wytyczne ceny zboża w r. 1920. Dnia 22. czerwca br. zebrali się w Warszawie przedstawiciele wszystkich centralnych organizacyi rolniczych i ustanowili jednolite ceny zboża dla całej Polski: za cetnar metryczny zboża ozimego (pszenicy i żyta) 800 marek, za cetnar metr. zboża jarego 600 marek. — Prócz tego na zebraniu tem przyznano 25 procentowe premie obszarom zniszczonym przez inwazyę. Ze względu na to, że warunki produkcyi, ceny robocizny, koszta omłotu itd. mogą podlegać ciągłym zmianom, uchwalono żądać, aby co cztery miesiące odbywała się rewizya cen zboża.

Wwóz materyału hodowlanego z b. dzielnicy pruskiej. Z ziem Rzeczypospolitej tylko b. dzielnica pruska uniknęła podczas zawieruchy wojennej poważniejszych strat w dziedzinie hodowli zwierząt gospodarskich. Stąd bardziej spustoszone ziemie Polski tu przedewszystkiem mogą uzyskać materyał hodowlany do podniesienia stanu jakościowego i ilościowego żywego inwentarza.

Celem przeprowadzenia możliwie równomiernego zaopatrzenia innych dzielnic Rzeczypospolitej, Ministerstwo rolnictwa postanowiło wziąć w swe ręce rozdział inwentarza. Usunie to jednocześnie możliwość podbijania cen inwentarza w Poznańskiem i na Pomorzu, zapewni skierowanie na wywóz sztuk mających rzeczywiście wartość hodowlaną, uczyni zbędnem dla hodowców prowadzenie poszukiwań w oborach, da możność uwzględnienia zgłoszeń gospodarstw najbardziej potrzebujących inwentarza i ułatwi dobieranie inwentarza jednej rasy na pewnych terytoryach.

Ministerstwo b. dzielnicy pruskiej będzie oznaczało co pewien czas ilość bydła, trzody i owiec możliwą do odstąpienia innym dzielnicom bez względu na wyższą lub niższą wartość hodowlaną; zakup tego inwentarza będzie uskuteczniała specyalna komisya międzydzielnicowa. Rozdział ma być dokonywany na podstawie zapotrzebowań, zgłaszanych przez instytucye rolnicze, według stosunku procentowego dla poszczególnych dzielnic, ustanowionego przez Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z komisyą międzydzielnicową.

Następujące instytucye rolnicze przyjmują od osób pragnących nabyć inwentarz z Wielkopolski i Pomorza zapisy na zakup:

W Warszawie — Związek Kółek rolniczych i Komisya hodowlana C. T. R.

we Lwowie — Tow. Gospodarskie,

w Krakowie — Małopolskie Towarzystwo rolnicze.

Prócz uskutecznionych w powyżej wskazany sposób, inne zgłoszenia o wywóz inwentarza z b. dzielnicy pruskiej nie będą uwzględniane.

Sprzedaż drzewa materyałowego i opałowego. Inspektorat węglowy Ministerstwa przemysłu i handlu w Krakowie komunikuje, że państwowy zarząd dóbr w Nisku, Małopolska, eksploatuje na rzecz państwa polskiego (dla odbudowy kraju i zaopatrzenia w opał) 14.000 morgów drzewostanu, przez wypadki wojenne zniszczonego.

Obecnie znajduje się na składach państwowego zarządu w Nisku i na przystanku w Plancie około 20.000 m.^{2} drzewa opałowego i znaczna część drzewa materyałowego.

Interesenci reflektujący na kupno powinni się zwracać wprost do państwowego zarządu dóbr w Nisku.

Subskrypcya polskiej pożyczki odrodzenia. Dr Włodzimierz Błażowski, adwokat w Przemyślu, zawiadamia jako pełnomocnik Stanisława Adama hr. Stadnickiego, właściciela dóbr klucza krysowickiego, o subskrypcyi na polską pożyczkę odrodzenia 700.000 Mk przez hr. Stadnickiego.

Ofiara ziemian. Związek Ziemian nadsyła nam następującą odezwę:

Rada obrony państwa w odezwie swej do narodu powołuje wszystkich Polaków do zgodnego i ofiarnego wysiłku, który jedynie uchronić zdoła kraj od zalewu barbarzyństwa a państwo od wiekowej niemocy.

W głębokiem zrozumieniu powagi położenia, w przekonaniu, że dziś, obok ofiary życia i pracy, winni są Ojczyźnie synowie jej najdalej idące ofiary mienia, widząc wreszcie, że zasoby pieniężne, przez ziemiaństwo obecnie posiadane, ledwie w części wystarczyć mogą na sprostanie tym obowiązkom, do jakich się ono wobec skarbu poczuwa, Rada Naczelna organizacyi ziemiańskich, w imieniu zrzeszonego ziemiaństwa całej Rzeczypospolitej, chcąc przysporzyć środków skarbowi polskiemu, ofiarowała mu hypoteki majątków ziemiańskich ujmując ofertę swoją w osobnym memoryale, złożonym p. Ministrowi skarbu.

W imieniu:

Związku Ziemian w Warszawie, Zjednoczenia Ziemian w Krakowie, Zjednoczenia Ziemian we Lwowie, Zjednoczenia Ziemian w Poznaniu, Centralnego Towarzystwa Gospodarczego Poznaniu, Związku rolników polskich województwa pomorskiego w Grudziądzu, Zrzeszenia właścicieli lasów w Warszawie:

Prezydyum Rady Naczelnej Organizacyi Ziemiańskich.

Zjazd rolników i leśników. Dnia 27 czerwca odbył się przy zapełnionej sali zjazd ogólny członków Związku rolników i leśników z wyższem wykształceniem w lokalu własnym (Bracka 3). Zebranie zagaił p. Leśniowski, zdając sprawozdanie ogólne z działalności Związku.

Następnie zostało odczytane sprawozdanie kasowe, sprawozdanie z działalności Oddziału warszawskiego i Biura pośrednictwa pracy, oraz sprawozdanie komisyi polityki osadniczej Dokonano wyborów do zarządu z wynikiem następującym. Do zarządu powołano: prof. Surzyckiego, Leśniewskiego, prof. Ludkiewicza, Dr. Rotańskiego, Adamieckiego, Grabowskiego, Czałbowskiego, Sawickiego i Chmieleckiego; na zastępców wybrano: Kastorega, Jasińskiego i Królikowskiego.

Następnie p. J. Świątkowski wygłosił odczyt p. t. „Naukowa organizacya pracy, według doświadczeń Taylora".

Egzamina dyplomowe w Bydgoskiej Akademii rolniczej. Egzamin dyplomowy (główny) złożyli w tutejszej państwowej Akademii rolniczej następujący ukończeni słuchacze: 1. Białek Edmund, 2. Chrząszcz Michał, 3. Czernicki Justyn, 4. Daszyński Stefan, 5. Hosaja Józef, 6. Kłopotowski Jan, 7. Komarnicki Bolesław, 8. Piętka Józef, 9. Stricker Ferdynand, 10. Szeląg Stefan, 11. Szymborski Jerzy, 12. Waligórski Witołd.

Rozporządzenia władz.

Rozporządzenie Prezesa Głównego Urzędu ziemskiego w porozumieniu z Ministrem skarbu w przedmiocie pobierania opłat za dokonywane przez Urzędy ziemskie prace regulacyjne.

Art. 1. Opłaty na rzecz Urzędów ziemskich uiszcza się tylko od prac regulacyjnych, wykonywanych na żądanie stron bezpośrednio przez te Urzędy.

Strony winny dać piśmienne zobowiązanie uiszczania należnych opłat.

Art. 2. Zobowiązanie uiszczania opłat winno być zawarte:

a) w uchwale gromadzkiej, gdy prace regulacyjne dokonywane są na terenach drobnej własności rolnej, stanowiącą gromadę wioskową, i

b) w deklaracyi piśmiennej, gdy prace regulacyjne dokonywane są na terenach większej własności na mocy umów dobrowolnych.

Art. 3. W zależności od rodzaju dokonywanych przez Urzędy ziemskie prac pobierane być mają następujące opłaty:

a) za prace, związane z komasacyą gruntów, po 50 Mk od każdego morga komasowanych gruntów;

b) za prace, związane z podziałem wspólnot, zamianą gruntów, układami w przedmiocie likwidacyi służebności lub sporządzeniem dowodów pomiarowych, dla gruntów drobnej własności rolnej, po 50 marek od każdego morga z pierwszych 200 morgów ogólnego obszaru i po 30 marek od każdego następnego morga ponad 200 morgów.

Art. 4. W wypadkach, gdy strony wykonają na swój koszt wszelkie żądane przez Urzędy ziemskie dowody pomiarowe, opłaty, wyszczególnione w art. 3 niniejszych przepisów redukują się do 15% ich wysokości.

Art. 5. Przy zaświadczaniu uchwał lub układów, związanych z pracami regulacyjnemi, podlegającemi opłacie, winien komisarz ziemski sporządzić szczegółowy i imienny wykaz opłat, należnych od poszczególnych uczestników pracy regulacyjnej. Powyższy wykaz (wzór Nr 1/72) komisarz ziemski przesyła wraz ze swym wnioskiem i orzeczeniem technicznem (art. 3) do właściwej komisyi ziemskiej okręgowej.

Art. 6. Komisya ziemska okręgowa decyduje o wysokości należnych opłat i terminie ich wpłacania przez strony. Komisya ziemska okręgowa ma prawo w wyjątkowych wypadkach zwalniać częściowo lub całkowicie od opłat, przewidzianych w art. 3-cim.

Art. 7. Po powzięciu decyzyi komisya ziemska okręgowa niezwłocznie przesyła: a) stronom nakaz płatniczy (wzór Nr 2/73) wraz z wykazem imiennym należnych opłat, i b) właściwej kasie powiatowej — zawiadomienie o nazwisku płatnika, wysokości i terminie nakazanych opłat (wzór Nr 3/74).

Art. 8. Gdy opłata rozłożona została na raty, należy nakazy płatnicze i zawiadomienia kasie powiatowej przesyłać każdorazowo przynajmniej na dwa tygodnie przed upływem terminu płatności.

Art. 9. Po otrzymaniu od komisyi ziemskiej nakazu płatniczego winny strony w terminie oznaczonym wpłacić do kasy powiatowej należną od nich kwotę za pokwitowaniem.

Art. 10. Kasa powiatowa przyjmuje opłaty na ogólny rachunek Urzędów ziemskich Głównego Urzędu ziemskiego za okazaniem nakazu płatniczego i wydaje płatnikom pokwitowanie.

Art. 11. Strony winne niezwłocznie okazać pokwitowanie kasy powiatowej komisarzowi ziemskiemu.

Art. 12. Pomiędzy 1-szym a 8-ym każdego miesiąca przesyła kasa powiatowa wykaz wpłaconych opłat właściwej komisyi ziemskiej (wzór Nr 4/75).

Art. 13. Niezwłocznie po otrzymaniu z kasy powiatowej wykazu, komisya ziemska wpisuje wpłacone opłaty do księgi opłat (wzór Nr 5/76).

Art. 14. Gdy opłaty nie zostały wpłacone w terminie, komisya ziemska przesyła niezwłocznie do właściwego inspektoratu skarbowego imienny wykaz zaległości (wzór Nr 6/77) z prośbą o przymusowe pobranie.

Art. 15. Inspektorat skarbowy wszczyna niezwłocznie postępowanie egzekucyjne.

Po egzekwowaniu należności, inspektorat skarbowy wpłaca pobraną kwotę do właściwej kasy powiatowej, zawiadamiając jednocześnie komisyę ziemską.

Preses Głównego Urzędu ziemskiego: *T. Wilkoński*, m. p.
Minister skarbu: *Wł. Grabski*, m. p.

Przepisy dotyczące rewizyi i zatwierdzenia dokumentów pomiarowych przez Urzędy ziemskie, wydane przez prezesa Głównego Urzędu ziemskiego.

Na mocy art. 2 i 68 przepisów tymczasowych o Urzędach ziemskich z dnia 11-go października 1918 r., oraz art. 3 i 5 ustawy z dnia 22-go lipca 1919 r. w przedmiocie utworzenia Głównego Urzędu ziemskiego, w uzupełnieniu do tymczasowej instrukcyi technicznej dla geometrów, wykonujących roboty miernicze przy pracach, prowadzonych przez Urzędy ziemskie, z dnia 31-go marca 1919 r. (*Monitor Polski* Nr 105 z dnia 13, V, 1919 r. i nast.) zarządzam co następuje:

Art. 1. Dokumenty pomiarowe w pracach, związanych z działalnością Urzędów ziemskich, winny być rewidowane w okręgowych Urzędach ziemskich i zatwierdzane przez Główny Urząd ziemski.

Art. 2. W tym celu po ukończeniu robót mierniczych geometrzy rządowi, oraz geometrzy prywatni i prywatne biura miernicze, działające z upoważnienia Głównego Urzędu ziemskiego, sporządzone przez nich dokumenty pomiarowe winni przedstawiać do właściwego Urzędu ziemskiego okręgowego, a mianowicie:

1) geometrzy rządowi — cały operat pomiarowy, wskazany w art. 96 tymczasowej instrukcyi technicznej (*Monitor Polski* Nr 105 z dnia 13 V. 1919 r. i nast.);

2) geometrzy prywatni i prywatne biura miernicze, działając z upoważnienia Głównego Urzędu ziemskiego:

a) w pracach komasacyjnych pierworys, plan ostateczny wraz z dwoma odrysami tegoż, rejestry pomiarowo-klasyfikacyjne przed scaleniem i po scaleniu w jednym egzemplarzu i rejestr pomiarowy po scaleniu w 3-ch egzemplarzach;

b) w pracach parcelacyjnych: pierworys, plan ostateczny (może nim być zakolorowany odrys pierworysu) wraz z jednym odrysem tegoż; rejestry pomiarowo-klasyfikacyjne przed parcelacyą i po parcelacyi, w jednym egzemplarzu (jeżeli była dokonywana klasyfikacya gruntów) i rejestr pomiarowy w 3-ech egzemplarzach;

c) w pracach regulacyjnych (likwidacya służebności, podział wspólnot i in.): pierworys z dwoma zakolorowanymi odrysami i rejestr pomiarowy w 3-ch egzemplarzach;

d) we wszystkich pracach: notatki i szkice polowe, rachunek współrzędnych i powierzchni i protokoły z dowiązania granicznych słupów kamiennych do przedmiotów stałych lub punktów trygonometrycznych.

Art. 3. Przy przesyłaniu plany nie mogą być składane ani zwijane, lecz winny być umieszczone w teczkach albo skrzynkach, wielkości sekcyjnego arkusza.

Art. 4. Okręgowy Urząd ziemski, po sprawdzeniu planów i dokumentów pomiarowych, oryginały tychże i kopie z nich zaopatruje w napisy podług następującego wzoru:

a) dla pierworysów: „Pierworys niniejszy sporządzony prawidłowo i zgodnie z obowiązującą instrukcyą techniczną";

b) dla planów ostatecznych i odrysów: „Plan (odrys) niniejszy, zgodny z pierworysem i sporządzony według obowiązującej instrukcyi technicznej", i

c) dla rejestrów pomiarowych: „Rejestr niniejszy sporządzony prawidłowo i zgodnie z pierworysem (planem)".

Każdy napis winien być zaopatrzony w końcu datą, stwierdzony podpisem prezesa i pieczęcią okręgowego Urzędu ziemskiego, oraz podpisem kierownika wydziału mierniczego tegoż urzędu.

Art. 5. Poświadczone dokumenty pomiarowe wraz z całym operatem, za wyjątkiem jednego odrysu planu ostate-

cznego i jednego odpisu rejestru pomiarowego, przeznaczonych dla stron, okręgowy Urząd ziemski przesyła do Głównego Urzędu ziemskiego z dołączeniem akt dawnej sprawy i powziętej w tym przedmiocie decyzyi, oraz protokół o rewizyi na gruncie robót polowych i orzeczenia o rewizyi dokumentów pomiarowych.

Art. 6. Po ostatecznem rozpoznaniu dokumentów pomiarowych, Główny Urząd ziemski plan ostateczny, względnie jego odrys i rejestr pomiarowy zatwierdza, kładzie na nich napis:

„Zatwierdzony dnia ...... roku ....“ i zaopatruje podpisami wiceprezesa Głównego Urzędu ziemskiego i szefa sekcyi mierniczej oraz pieczęcią i zwraca je do komisyi ziemskiej okręgowej.

Art. 7. Po otrzymaniu tych dowodów, okręgowy Urząd ziemski porównywa z niemi odrysy planów i odpisy rejestrów pomiarowych, przeznaczone dla ston, na których następnie kładzie napisy: „Plan (rejestr) niniejszy zgodny jest z oryginałem, zatwierdzonym przez Główny Urząd ziemski w dniu .... roku .... “, zaopatruje podpisem prezesa Urzędu ziemskiego okręgowego i rewidenta pomiarów, oraz pieczęcią, i wydaje zainteresowanym stronom.

Art. 8. Oryginały planów, rejestrów pomiarowo-klasyfikacyjnych i pomiarowych, oraz cały operat pomiarowy przechowuje się w archiwum Głównego Urzędu ziemskiego, a kopie planów i rejestrów pomiarowych, zatwierdzone przez Główny Urząd ziemski, w archiwach okręgowych Urzędów ziemskich.

Art. 9. Gdyby rewizya dokumentów pomiarowych w okręgowym Urzędzie ziemskim wykazała w nich poważniejsze błędy lub braki, to dokumenty te powinny być zwrócone geometrze w celu ich poprawienia albo przerobienia — w zależności od ważności i ilości błędów. Drobne poprawki mogą być wprowadzone w kreślarni tegoż Urzędu.

Art 10. Jeżeliby pewne braki zostały ujawnione w dokumentach pomiarowych przy ostatecznej kontroli ich w Głównym Urzędzie ziemskim, to Główny Urząd ziemski albo sam wprowadza odpowiednie poprawki i zawiadamia o tem okręgowy Urząd ziemski przy przesłaniu zatwierdzonego planu i rejestru, albo zwraca wszystkie dokumenty temuż Urzędowi okręgowemu z żądaniem ich poprawienia lub przerobienia.

Art. 11. Przepisy niniejsze zyskują moc obowiązującą z dniem ich ogłoszenia i z tym dniem wszelkie inne w tym przedmiocie wydane rozporządzenia utracają swe powołanie.

Prezes Głównego Urzędu ziemskiego: *T. Wilkoński*, m. p.

Wzór Nr I.

ZOBOWIĄZANIE.

Ja, niżej podpisany . . . . po otrzymaniu upoważnienia od Głównego Urzędu ziemskiego do wykonywania robót mierniczych, zobowiązuję się:

1) Nie rozpoczynać żadnej roboty mierniczej, związanej z działalnością Urzędów ziemskich, bez uprzedniego wpisania jej przez właściwy Urząd ziemski do otrzymanego upoważnienia.

2) Wykonywać wszelkie roboty miernicze zgodnie z instrukcyą techniczną, obowiązującą geometrów Urzędów ziemskich, oraz stosować się do przepisów i zarządzeń tychże Urzędów.

3) Zgodnie z obowiązującemi przepisami przedstawiać właściwemu okręgowemu Urzędowi ziemskiemu do sprawdzenia i z twierdzenia w każdej robocie, oprócz dowodów pomiarowych, potrzebnych dla stron podług umowy, dla archiwum mierniczego Urzędów ziemskich we wszystkich pracach pierworys i jeden egzemplarz planu ostatecznego wraz z rejestrami pomiarowymi, notatkami i szkicami polowymi, oraz wszelkiemi odnośnemi wyliczeniami, a w pracach komasacyjnych, oprócz tego, jeden odrys planu ostatecznego i rejestry pomiarowo-klasyfikacyjne, zastrzegające sobie we wszystkich pracach, oprócz prac komasacyjnych, zwrot notatek polowych po sprawdzeniu dowodów pomiarowych przez Urzędy ziemskie.

4) Poddawać wykonywane roboty, tak polowe jak i biurowe, rewizyi rewidentów pomiarów okręgowych Urzędów ziemskich, oraz uzupełniać według ich wskazówek wszelkie niedokładności, wynikłe z niewłaściwego stosowania instrukcyi i przepisów technicznych oraz zarządzeń Urzędów ziemskich.

5) Zawiadamiać okręgowy Urząd ziemski o każdej ukończonej robocie.

6) Nadsyłać nie później niż dnia 3-go każdego miesiąca do właściwego okręgowego Urzędu ziemskiego zawiadomienie o stanie robót, wpisanych do otrzymanego upoważnienia.

7) W razie odwołania przez G. U. Z. upoważnienia, niezwłocznie zwrócić dowód upoważnienia do Głównego Urzędu ziemskiego

8) We właściwym terminie zwrócić otrzymane Głównego Urzędu ziemskiego upoważnienie celem uzyskania nowego.

1. No kolejny	2. Nazwa miejscowości, gmina, powiat	3. Rodzaj roboty	4. Obszar	5. Kiedy robota została zgłoszona do Urzędu ziemskiego		6. Kiedy robota została ukończona		7. UWAGI
				Data	Pieczęć i podpis prezesa K. Z. O.	Data	Pieczęć i podpis prezesa K. Z. O.	

GŁÓWNY URZĄD ZIEMSKI — Wzór Nr 2.
Warszawa
Nr . . .
Dnia . . . . 1920 r.

UPOWAŻNIENIE.

Główny Urząd ziemski niniejszem upoważnia . . . . do wykonywania wszelkich robót mierniczych, związanych z pracami Urzędów ziemskich, na terenie działań okręgowych Urzędów ziemskich, na czas do dnia . . . . . 192 . . . roku.

Roboty miernicze winny być wykonywane przez . . . . zgodnie z tymczasową instrukcyą techniczą dla geometrów, wykonywujących roboty miernicze przy pracach, prowadzonych przez Urzędy ziemskie, oraz z innymi przepisami technicznymi wspomnianych urzędów.

. . . . powyższe roboty win . . . prowadzić zgodnie z wszelkiemi zarządzeniami właściwych Urzędów ziemskich.

. . . . nie może rozpocząć żadnej roboty mierniczej związanej z działalnością Urzędów ziemskich bez uprzedniego wpisania jej przez właściwy okręgowy Urząd ziemski w odpowiedniej rubryce na odwrotnej stronie niniejszego upoważnienia.

Niniejsze upoważnienie ma moc obowiązującą tylko do dnia . . . . . 192 . . . roku, poczem . . . . : : obowiązan . . ., jest

uzyskać od Głównego Urzędu ziemskiego nowe pełnomocnictwo dla prowadzenia dalszych robót, wchodzących w zakres działalności Urzędów ziemskich.

Wszelkie władze cywilne i wojskowe wzywa się do okazywania . . . . pomocy przy wykonywaniu robót, oraz przy przejazdach końmi, kolejami i statkami.

Prezes Głównego Urzędu ziemskiego:

Opłata stemplowa uiszczona.

Tymczasowa instrukcya dla Urzędów ziemskich w przedmiocie parcelacyi większych posiadłości ziemskich.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Główny Urząd ziemski podaje wykaz posiadłości ziemskich przekazanych do parcelacyi do publicznej wiadomości drogą ogłoszeń w prasie urzędowej z zaznaczeniem, iż wszelkie zgłoszenia na nabycie ziemi w poszczególnych objektach należy kierować do właściwych komisarzy ziemskich.

Art. 2. Osadzenie nowonabywców na parcelowanych majątkach rządowych winno się odbywać po wyekspirowaniu kontraktów dzierżawnych, o ile w umowach dzierżawnych z okręgowym zarządem dóbr państwowych nie został ustalony inny termin; w poszczególnych wypadkach może to nastąpić wcześniej pouprzedniem porozumieniu z okręgowym zarządem dóbr państwowych.

Art. 3. Przed przystąpieniem do opracowania projektu parcelacyi, w celu jej racyonalnego wykonania, należy dążyć, o ile zajdzie tego potrzeba, do uprzedniego:

a) wykonania prostszych i nieodzownych prac melioracyjnych;

b) sporządzenia planu większych melioracyi, jako to: drenowania gruntów, odwadniania, tudzież nawadniania łąk;

c) zamiany gruntów;

d) wyprostowania granic;

e) likwidacyi sporów granicznych;

f) podziału wspólnot i

g) likwidacyi serwitutów.

Art. 4. Z posiadłości ziemskich, przeznaczonych do parcelacyi, winny być wyłączone z parcelacyi:

a) grunta zgłoszone do Główn. Urzędu ziemsk. przez Minist. roln. i dóbr państw. do wyłączenia;

b) lasy, o ile obszar ich nadaje się do gospodarki państwowej;

c) nieużytki, o ile obszar ich przekracza 90 morgów lub o ile dotykają do państwowych lasów lub gruntów, przeznaczonych na zalesienie;

d) jeziora;

e) grunta, które z powodu wad nie nadają się na razie do kultury rolnej, ulepszenie zaś zależne jest od przeprowadzenia prac melioracyjnych na większych przestrzeniach, jak osuszania bagien, torfowisk i t. p.;

f) zabytki o wartości historycznej i architektonicznej, jak historyczne zamki, ruiny, kurhany, pomniki, stare wały obronne i t. p.;

g) pomniki przyrody;

h) tereny o wartościowych pokładach rud i źródeł mineralnych.

Art. 5. Przemiana użytków leśnych na orne dopuszczalna jest tylko w wyjątkowych razach i uzależniona od następujących warunków:

a) gdy granica między lasem a gruntem ornym jest niedogodna;

b) gdy parcele leśne są drobne i izolowane od lasów i nieużytków, przeznaczonych do zalesienia;

c) o ile las rośnie na gruntach wysokiej klasy (I i II);

d) o ile lesistość w danym powiecie wynosi przynajmniej 15%.

Art. 6. Plan parcelacyjny winien uwzględniać:

a) zachowanie cennych budowli, urządzeń ich otoczenia, jak pałaców, parków, zakładów przemysłowych i t. p.;

b) zachowanie specyalnych kultur, jak sadów, chmielarni, gospodarstw rybnych, plantacyi wierzby koszykarskiej i t. p.;

c) zużytkowanie możliwie w zupełności dla celów rolniczych zabudowań folwarcznych;

d) wydzielenie koniecznego obszaru gruntów dla zużytkowania cennych budowli, urządzeń przemysłowych, budynków folwarcznych, specyalnych kultur w myśl punktu a, b i c;

e) wydzielenie gruntów na cele ogólno-państwowe, gminne szkolne, kościelne, społeczne, przemysłowe i t. p.;

f) wydzielenie gruntów dla wzmocnienia karłowatych gospodarstw graniczących bezpośrednio lub pośrednio z parcelowanym objektem (parcelacya sąsiedzka);

g) wycięcie parcel robotniczych;

h) wycięcie samodzielnych, żywotnych gospodarstw rolniczych.

Art. 7. Powiększenie gospodarstw już samodzielnych może mieć miejsce po zaspokojeniu potrzeb miejscowej służby folwarcznej, małorolnych i bezrolnych stałych mieszkańców wsi sąsiednich.

Art. 8 Powiększenie karłowatych gospodarstw może nastąpić:

a) drogą powiększenia pojedyńczych gospodarstw, o ile gospodarstwa te są skomasowane, graniczą bezpośrednio z parcelowanym objektem i właściciele zgłoszą odpowiednie życzenia;

b) drogą powiększenia gospodarstw znajdujących się w szachownicy przez przyłączenie części gruntów parcelowanego objektu do gruntów danej wsi, o ile grunta te graniczą z odpowiednimi użytkami parcelowanego objektu i właściciele zgłoszą odpowiednie życzenia;

c) drogą przyłączania jednego karłowatego gospodarstwa do innych karłowatych, właściciele których otrzymują samodzielne kolonie z parcelowanego objektu.

Art 9. Grunta położone w obrębie miast i w ich najbliższem sąsiedztwie mogą być pozostawione bądź miastom, na cele ich rozszerzenia się, bądź też użyte na tworzenie kolonii dla robotników, urzędników, ludności podmiejskiej i t. p.

Art. 10. Koszta parcelacyi obliczane są oddzielnie dla każdego objektu z podziałem na:

a) koszt robót pomiarowych (dyety, akordy, koszty podróży geometrów, wynajem robotników i kupno materyałów dla celów mierniczych);

b) koszt ekspozytury melioracyjnej;

c) koszt wykonania melioracyi;

d) dyety i koszty podróży urzędników ziemskich;

e) koszty ogólne (pensye funkcyonaryuszy, dyety członków komisyi i t. p.).

Rozdział II.

Prace przygotowawcze.

Art. 11. Okręgowe Urzędy ziemskie przesyłają akta majątków, przeznaczonych do parcelacyi, wraz z wykazem hipotecznym i dowodami pomiarowymi komisarzom ziemskim z poleceniem rozpoczęcia postępowania parcelacyjnego.

Art. 12. Po otrzymaniu polecenia komisarz ziemski zjeżdża na grunt w celu:

a) dokładnego zapoznania się z parcelowanym objektem;

b) zbadania miejscowych stosunków agrarnych;

c) określenia planu postępowania i zasad projektu parcelacyi.

Art. 13. Po zapoznaniu się z parcelowanym objektem komisarz ziemski przystępuje do badania stosunków agrarnych. W tym celu winien zwrócić uwagę na:

a) stosunki ściśle miejscowe, jak ilość służby folwarcznej, jej zamożność i uzdolnienie fachowe;

b) stosunki we wsiach, graniczących z parcelowanym objektem, z uwzględnieniem struktury gospodarstw, sposobu gospodarowania, stanu zamożności, ilości bezrolnych i małorolnych i t. p. na zasadzie badań i materyałów znajdujących się w urzędzie gminnym;

c) ogólny charakter okolicznych gospodarstw, uprzemysłowienie obecne i widoki na przyszłość, stosunek większej własności do mniejszej, stan zamożności i t. p.

Art. 14. Po zapoznaniu się z majątkiem przeznaczonym do parcelacyi i miejscowymi stosunkami agrarnymi komisarz ziemski ustala plan postępowania i zasady projektu, a mianowicie:

a) jakie należy uprzednio przeprowadzić czynności w celu umożliwienia i ułatwienia racyonalnej parcelacyi w myśl art. 3;

b) jakie grunta należy wyłączyć z parcelacyi w myśl art. 4;

c) jakie grunta należy przeznaczyć na sąsiedzką parcelacyę w myśl art. 6 punkt f;

d) potrzebę wydzielenia gruntów na użytkowanie cennych budowli, urządzeń, budynków folwarcznych i specyalnych kultur w myśl art. 6 punkt d;

e) potrzebę wycięcia kolonii dla rzemieślników wiejskich rolniczo-niesamodzielnych;

f) minimalną wielkość samodzielnego gospodarstwa rolnego.

Przy określaniu minimalnej wielkości samodzielnego gospodarstwa należy brać pod uwagę: urodzajność gleby, wyzyskanie siły roboczej i inwentarza pociągowego, jakość i odległość rynków zbytu i system gospodarczy, przeważający w danej miejscowości.

Art. 15. Plan postępowania i zasady projektu parcelacyi należycie umotywowane komisarz ziemski ujmuje wraz z opisem objektu i badaniem stosunków agrarnych w szczegółowy opis parcelacyjny majątku (według załączonego wzoru).

Art. 16. Do opisu parcelacyjnego komisarz ziemski dołącza:

a) szczegółowy wykaz budynków;

b) imienny wykaz dzierżawców z oznaczeniem ilości dzierżawionej przez każdego z nich ziemi;

c) imienne listy właścicieli gruntów wiejskich graniczących z parcelowanym objektem z zaznaczeniem ilości posiadanej ziemi;

d) odręczny szkic z oznaczeniem użytków, kierunków, spadków i orki, projektowanych zamian gruntów i wyprostowań granic, gruntów przeznaczonych na sąsiedzką parcelacyę, ogólnego układu samodzielnych kolonii, oraz parcel mających specyalne przeznaczenie i t. p.

Dla odróżnienia stanu obecnego od projektu, kontury i granice istniejąae winny być na szkicu wykazane kolorem czarnym, projektowane kolorem czerwonym.

Art. 17. O projekcie wycięcia parcel, mających specyalne przeznaczenie w myśl art. 6 p. a, b, c i d, komisarz ziemski niezwłocznie komunikuje okręgowemu Urzędowi ziemskiemu w celu otrzymania wykazów zarejestrowanych w okręgu kandydatów oepowiednich na parcele.

Art. 18. O iie przy badaniu okaże się, iż grunta przeznaczonego na parcelacyę objektu wymagają melioracyi, Komisarz ziemski winien niezwłocznie zgłosić wniosek do Okręgowego Urzędu ziemskiego o potrzebie dokonania ekspertyzy melioracyjnej (Przepisy tymczasowe, *Monitor Polski* Nr 58 z dnia 11. marca 1920 r.).

Art. 19. O ile grunta przeznaczonego na parcelacyę objektu posiadają niekorzystną figurę, lub niedokładne granice, komisarz ziemski winien dołożyć wszelkich starań w celu przeprowadzenia odpowiednich zamian gruntów, jak również zlikwidowania sporów granicznych.

Art. 20. Po zbadaniu warunków i ustaleniu planu parcelacyi komisarz ziemski zgłasza odpowiedni wniosek do okręgowego Urzędu ziemskiego o delegowanie geometrów dla wykonania czynności mierniczych, związanych z parcelacyą, przesyłając jednocześnie odpis szczegółowego opisu parcelacyjnego majątku z odręcznym szkicem. Przedstawienie opisu parcelacyjnego nie powstrzymuje prac parcelacyjnych, jednak Okręgowy Urząd ziemski po zapoznaniu się z opisem w razie potrzeby winien udzielić komisarzowi ziemskiemu odpowiednich wskazówek.

Rozdział III.

Sporządzenie projektu.

Art. 21. Delegowany przez Okręgowy Urząd ziemski geometra przystępuje do okopcowania granic przeznaczonego do parcelacyi objektu i spisania protokółu granicznego, po uwzględnieniu zamian gruntów i wyprostowania granic.

Art. 22. Przy okopcowaniu obowiązują odpowiednie artykuły instrukcyi tymczasowej w przedmiocie scalania gruntów.

Art. 23. Po dokonaniu okopcowania i spisaniu protokółu granicznego geometra przystępuje do pomiarów objektu parcelowanego zgodnie z przepisami tymczasowej instrukcyi technicznej dla geometrów.

Art. 24. W celu wyłączenia z parcelacyi gruntów wymienionych w punktach b, c, d, e, f, g i h art. 4, komisarz ziemski winien w razach wątpliwych uprzednio zasięgnąć opinii odpowiednich rzeczoznawców, które to opinie należy dołączyć do akt sprawy.

Art. 25. O ile okaże się potrzeba rozparcelowania części lasu lub przeprowadzenia zamiany lasu na inny rodzaj użytków, komisarz ziemski winien zasięgnąć uprzednio opinii komisarza ochrony lasów.

Art. 26. Łącznie z pracami mierniczemi należy na zasadzie wniosków i wyników ekspertyzy przeprowadzać prostsze melioracye. Dla melioracyi większych, jak drenowanie, osuszanie i zawadnianie łąk, należy przynajmniej wykonać projekt tych melioracyi, do którego mógłby być dostosowany plan parcelacyi.

Art. 27. W czasie dokonywania robót pomiarowych na gruncie, komisarz ziemski zwołuje komisyę szacunkowo-klasyfikacyjną i przeprowadza w myśl w tym celu wydanej instrukcyi klasyfikacyę i szacunek parcelowanego objektu.

Art. 28. Powołanie komisyi klasyfikacyjno-szacunkowej jest zbędne, jeżeli klasyfikacya i szacunek zostały już uprzednio dokonane przez Urzędy ziemskie, zgodnie z wymienioną w art. 27 instrukcyą, oraz jeżeli zachowany został protokół tych czynności i kalka klasyfikacyjna.

Art. 29. Do chwili ukończenia czynności klasyfikacyjno-szacunkowych komisarz ziemski przyjmuje zgłoszenia na nabycie ziemi, które winny być ujęte w formę ustaloną przez Główny Urząd ziemski i zaświadczone co do ich treści przez urząd gminny tej gminy, w której zgłaszający się stale zamieszkuje, posiada lub dzierżawi grunta.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Nakładem Towarzystwa Gospodarskiego. Drukarnia Udziałowa we Lwowie. Odpowiedzialny redaktor: Dr Henryk Pawlikowski.